

1. Obiekt

316/3
STAJNIA /3/ W ZESPOLE FOLWARCZNYM

2. Czas powstania

koniec XVIII w.
przebudowa
ok. 1910 r.

3. Miejscowość

RYBOKARTY

11.

4. Adres

72-307 Rybokarty

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo szczecińskie

gmina Gryfice

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Ribbekardt

7. Przynależność administracyjna

1 VI 1975

województwo szczecińskie

powiat Gryfice

8. Właściciel i jego adres

Urząd Miasta i Gminy
72-300 Gryfice

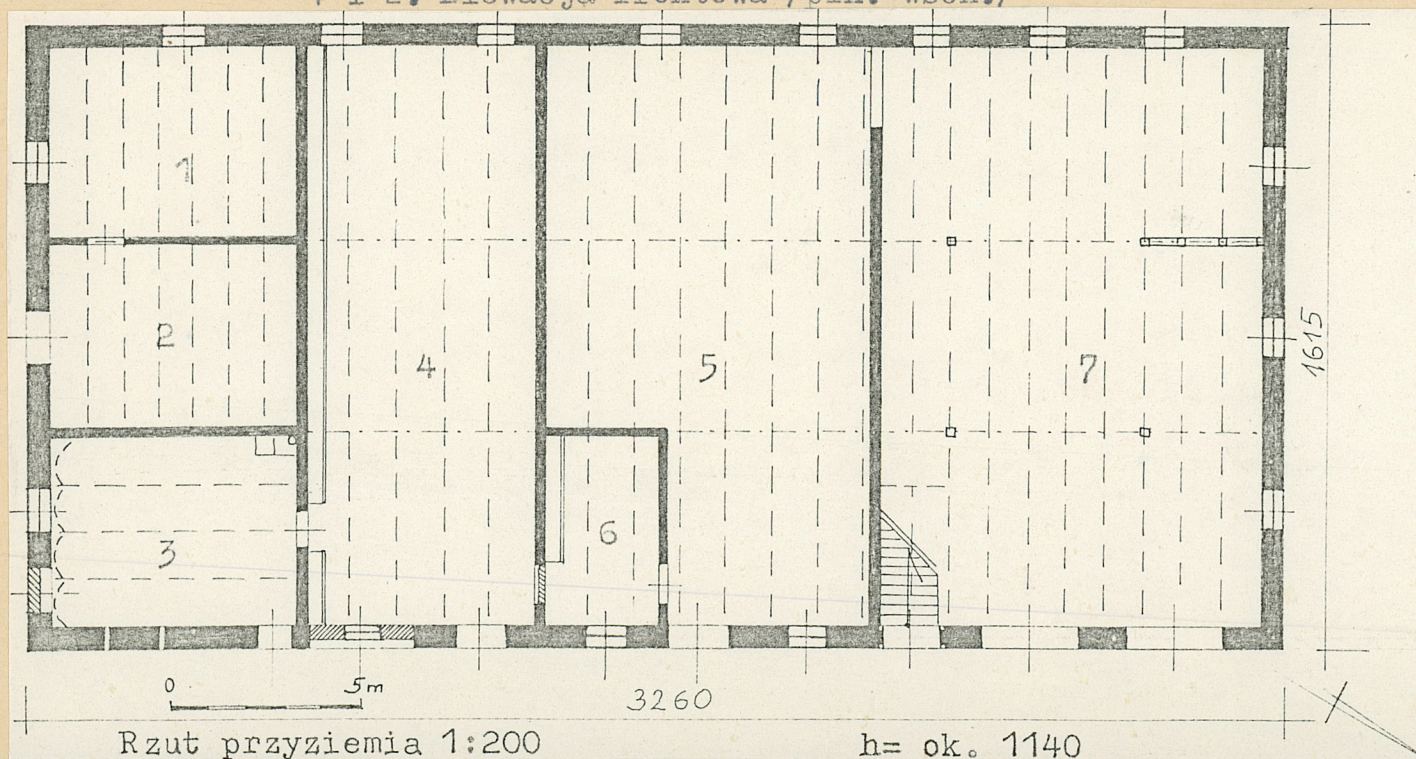
9. Użytkownik i jego adres

nieużytkowana

10. Rejestr zabytków:

Nr data

1 i 2. Elewacja frontowa /płn.-wsch./

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu

Przystępując do ewidencji stajni wydawało się, że będzie się można oprzeć na dokumentacji pałacu Joanny Giżejewskiej lub przynajmniej na jakiejś podstawowej inventaryzacji.

Oczekiwania okazały się płonne, dlatego w pierwszej chwili zamierzałem nie dokonać ewidencji, tym bardziej, że przed obiektem i na obiekcie wiszą tablice ostrzegające przed możliwością zawalenia się obiektu. Zważywszy jednak, że obiekt zostanie wkrótce rozebrany i nie pozostanie po nim żaden ślad poza fotografiami i z uwagi na małą ilość zachowanych, czy udokumentowanych obiektów o podobnym charakterze, przystąpiłem do ewidencji stajni.

Ewidencja ta z uwagi na okoliczności, posiada jednak braki, zwłaszcza jeżeli chodzi o poziomy ponad przyziemiem. W miarę dokładnie pomierzono przyziemie.

Początków stajni lub obiektu, który stał tu wcześniej, należy zapewne szukać w końcu XVIII w., kiedy to Rybokarty stały się siedzibą rodową Henryka,

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze wyposażenie, instalacje)

Sytuacja. Stajnia /3/ stoi bezpośrednio na płn.-zach. od pałacu /1/, stanowiąc jak gdyby jego przedłużenie. Stajnia połączona jest z pałacem wiszącym pomostem o stalowej konstrukcji z wieloma żelaznymi elementami ozdobnymi, pełniącymi też funkcje wytrzymałościowe. Przed stajnią znajduje się obszerny plac pochyłony ku stajni, który jest oddzielony od dziedzińca pałacowego ceglany murem i budynkiem gospodarczym /8/. Na płn. od stajni stała rozebrana stodoła /32/, równoległa do wspomnianego muru i bud. gospodarczego /8/, a prostopadła do stajni. Plac przed stajnią był więc pierwotnie podwórzem gospodarczym.

Za stajnią rozciągają się łąki nadjeziorne przy stodole porośnięte gęsto krzakami. Obecnie od strony drogi to dawne podwórze zamyka nowowyprowadzony budynek mieszkalny /36/, który stoi w obrysie niezidentyfikowanego obiektu /33/, wrysowanego na plan sytuacyjny na podstawie mapki wsi z 1912r.

Materiał, konstrukcja, technika. Fundament kamienny. Ściany zewnętrzne murowane z cegły czerwonej - watek krzyżowy. Od wewnątrz prawie wszystkie widoczne ściany są otynkowane. Ściany zewnętrzne mają grubość 60 cm, a dostępne do pomiaru ściany wewnętrzne 40 cm /3 punkty pomiaru/. Wewnątrz przyziemia w pom. 7 widoczne resztki ściany szkieletowej równoległej do ścian długich.

Na poddaszu widoczna ściana szkieletowa, wsparta na ścianie murowanej przyziemia, pomiędzy pomieszczeniami 5 i 7 /fot. 11/. Ściana pomiędzy pom. 1 i 2 ma tylko 25 cm grubości. Niewykluczone, że ściany zewnętrzne oblicowane są tylko cegłą czerwoną /przynajmniej częściowo/. Wskazują na to cztery drewniane słupki w otworze drzwiowym prowadzącym na schody w pomieszczeniu 7. W pomieszczeniu 3 strop odcinkowy na dwuteownikach stalowych. Nad pozostałymi pomieszczeniami przyziemia stropy drewniane tzw. "nagie" o poprzecznym układzie belek stropowych. Zwraca uwagę nierównomierne rozmieszczenie belek stropowych nad poszczególnymi pomieszczeniami /patrz rzut przyziemia/. Nad pomieszczeniami na poddaszu stropu nie rozpoznano. Wieżba dachowa krokwiowo-jętkowa z obustronną podporą stolcową. Zwraca uwagę duża odległość pomiędzy podporami stolcowymi. Wydaje się, że powinna być jeszcze podpora stolcowa środkowa.

Dach pokryty jest w zachowanych częściach dachówką zakładkową tzw. "felcówką".

14. Kubatura

ok. 4 500 m³

15. Powierzchnia użytkowa

przyziemia 446 m²

16. Przeznaczenie pierwotne

Stajnia z pom. pomocniczymi
w przyziemiu i częściowo
mieszkalnym poddaszem

17. Użytkowanie obecne

nieużytkowana

18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja

19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy
konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)

Ruina grozi zawaleniem. W najgorszym stanie są stropy
i dach, które już częściowo się zawaliły. Szybka inter-
wencja konserwatorsko-budowlana może jeszcze ocalić
ściany przyziemia i poddasza.

20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie

Przystąpić do prac ratunkowych.

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

Jak w karcie zespołu folwarcznego.

22. Bibliografia

Jak w karcie zespołu folwarcznego.

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsca przechowywania, sygnatury)

Jak w karcie zespołu folwarcznego.

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst Tadeusz Kubiak, XI 1989
imie, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki j.w.
imie, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr. j.w.
imie, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowania negatywów MNRIPRS w Szreniawie

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

Wkładki nr nr: 1,2,3

c.d. pkt. 12

Wilhelma v. Lettow /1791r./. Związki z tamtymi czasami możliwe byłyby do ukazania poprzez dokładne badania architektoniczne. Obecna stajnia, poprzez swoje podobieństwo elementów wystroju i użytego materiału do budowy ścian zewnętrznych z budynkiem mieszkalnym - czworakiem /17/ poza zespołem folwarcznym, którego nie ma na mapce z 1912r., jawi się nam jako obiekt XX-wieczny. Najprawdopodobniejsze wydaje się przypuszczenie, że stajnia została gruntownie przebudowana w trakcie prowadzonych na dużą skalę prac budowlanych w pałacu przez dr Fritza Röchinga, do którego folwark w Rybokartach należał co najmniej od 1905r. do ok. 1928r. lub połowy lat 30-tych. Po 1945r. obiekt wykorzystywany był głównie jako magazyn. Okresowo hodowano tu krowy i świny. Zmian własnościowych po 1945r. nie starano się odtworzyć - celowo.

c.d. pkt. 13

W pomieszczeniach 1-4 posadzki cementowe, w pozostałych niewidoczne pod warstwą brudu. Widoczne tylko schody w pomieszczeniu 7 z bezpośrednim wejściem w ścianie frontowej. Są to szerokie wygodne schody drewniane, jedno-biegowe z podstopniami. Wydaje się, że musiały być jeszcze inne schody, którymi można było zejść z pomieszczeń mieszkalnych nad przypałacową częścią przyziemia. Otwory. Obecnie w przyziemiu są dwa otwory bramne i cztery drzwiowe w elewacji frontowej i jeden otwór drzwiowy w elewacji szczytowej od pałacu. Widoczny jest jednak jeszcze jeden zamurowany otwór bramny w ścianie Frontowej, w miejscu którego zrobiono okiennko oraz zamurowany otwór drzwiowy w ścianie szczytowej od pałacu z zachowanymi jeszcze od wewnątrz dwuskrzydłowymi drzwiami. Na oryginale wyglądają tylko zamknięcia wrót i drzwi prowadzących na schody /fot. 8 i 9/. Otworów okiennych jest w przyziemiu 16. Osiem w ścianie tylnej, dwa w ścianie szczytowej od pałacu i po trzy w dwóch pozostałych ścianach. Większość z nich nie ma już żadnej stolarki ani ślusarki. Wydaje się, że we wszystkich oknach przyziemia była zamontowana ślusarka podobna do zachowanego okienka metalowego na lewo od drzwi wejściowych na schody /fot. 9/ i w oknach w ścianie szczytowej płn.-zach. /fot. 5/. Są to okienka 20-kwaterowe. Okna drewniane były natomiast w większości otworów okiennych na poddaszu. Jest ich najwięcej w ścianie szczytowej od pałacu - 4 1 w ścianie tylnej i 1 w płn.-zach. szczycie dachu. Wszystkie otwory okienne, drzwiowe i bramne /z wyjątkiem

jednego wtórnego w ścianie frontowej/ mają nadproża odcinkowe.

Rzut prostokątny o wym. 32,6 x 16,15 m. Wnętrze podzielone jest w przyziemiu trzema poprzecznymi ścianami na cztery nierównej wielkości części, z których dwa to pomieszczenia 4 i 7. W trzeciej od pałacu części wydzielono narożne pomieszczenie /6/, które wygląda na izolatkę dla chorego konia. Część najbliższa pałacu podzielona jest na trzy mniej więcej równe pomieszczenia ścianami wzdłużnymi. Pomieszczenie środkowe to zapewne sień, przeznaczenia pom. 1 nie domyślam się. Pom. 3 posiada w narożniku dwukomorowy basen i znajdują się w nim rury kanalizacyjne z pomieszczeń na poddaszu. Kiedyś było tu palenisko. Pomieszczenie to pierwotnie nie posiadało wejścia, z zewnątrz było połączone tylko z pom. 4, w którym zachowały się pod jedną ścianą końskie żłoby. Do pomieszczenia tego prowadził wjazd obecnie zamurowany. Nad żłobami zachowały się jeszcze białe kafelki /fot. 10/. Nie ustalono także funkcji pom. 5. Sądząc z dwóch wjazdów do pom. 7 mogło ono pełnić funkcję powozowni.

Bryła . Budynek parterowy, niepodpiwniczony, przykryty wysokim dwuspadowym dachem o nachyleniu połaci ok. 45° , z dwoma wystawkami: środkową w połaci frontową i boczną w połaci tylnej. Obie wystawki przykryte były także daszkami dwuspadowymi, które uległy zniszczeniu. Wystawka w połaci frontowej wykonana została dla wjazdu na poddasze, przez który podawano zapewne siano i słomę, natomiast wystawka boczna w połaci tylnej służyła za okno do jednego z mieszkalnych pomieszczeń na poddaszu. Kalenica daszku wystawki frontowej położona była zapewne niewiele niżej niż kalenica główna, wystawki tylnej znacznie niżej. Całkowita wysokość stajni wynosi ok. 11,4 m, przy czym stosunek wys. przyziemia ze ściankami kolankowymi poddasza do wys. dachu wynosi w przybliżeniu jak 1:1. W dachu dominują ozdobnie zakończone kominy i wietrzniki w postaci sterczyn.

Elewacje ze skromnym wystrojem w postaci gzymsików wieńczących odcinkowe nadproża otworów bramnych, drzwiowych i okiennych oraz pilastrowych zakończe, ścian długich z schodkowym zakończeniem pod dachem. Nie ma tu nawet najskromniejszego gzymsu wieńczącego ściany długie lub szczyty dachu. Pewnym urozmaicheniem elewacji są niewielkie sterczyny na zakończeniach kalenic głównego dachu oraz daszków wystawek i ich dolnych krawędzi. O charakterze elewacji decyduje tu ilość, kształt i rozmieszczenie otworów, które omówiono już wcześniej. Tutaj trzeba dodać, że elewacje szczytowe są trzyosiowe, a długie ośmioosiowe, jeżeli nie liczyć wtórnego otworu w ścianie frontowej. Symetryczna jest tylko elewacja szczytowa płn.-zach.

Wnętrze, wyposażenie, instalacje. Funkcje pomieszczeń w przyziemiu omówiono przy okazji rzutu budynku. Podziałowi przyziemia odpowiadał w zasadzie podział poddasza. Nie ustalono jednak podziału mieszkalnej części poddasza. Widoczne jest tylko połączenie poddasza drzwiami nad częściami 5 i 7 przyziemia, które służyły zapewne do składowania słomy i siana. W budynku była instalacja elektryczna, wodociągowa i kanalizacyjna. Zachowały się tylko żeliwne rury kanalizacyjne z pomieszczeń mieszkalnych poddasza w pom. nr 3.

R Y B O K A R T Y

STAJNIA /3/ W ZESPOLE FOLWARCZNYM

Zdjęcia

3 i 4. Elewacja tylna /płd.-zach./

5. Elewacja szczytowa płn.-zach.

6 i 7. Fragmenty elewacji szczytowej pld.-wsch. /od pałacu/
z pomostem przejściowym. Widok od wsch. i zach.

8. Wjazd w elewacji frontowej

9. Wejście na schody w elewacji frontowej
i okienko pomieszczenia 5.

R Y B O K A R T Y

STAJNIA /3/ W ZESPOLE FOLWARCZNYM

Zdjęcia i sytuacja

10. Żłoby końskie w pom. 4 i przejście do pom. 3. Nad żłobami resztki kafelek.

11. Zarwany strop nad pom. 5. Widoczna ściana dzieląca poddasze.

S Y T U A C J A

0 50m

OZNACZENIA:

OBIEKTY POWSTAŁE PRZED
1945r. - ISTNIEJĄCE

1. Pałac
2. Kościół
3. Stajnia
4. Stodoła ze spichrzem
5. Budynek gospodarczy ze stodołą i częściami mieszkalnymi /14 i 15/
6. Budynek gospodarczy
7. Budynek gospodarczy
8. Budynek gosp. /ruina/
9. Kuźnia i stelmacharnia
10. Budynek gospodarczy
11. Budynek mieszkalny - dwojak
- 12-15. Budynki mieszkalne w zespole folwarcznym
- 16-19. Bud. mieszk. poza zespołem folwarcznym /czworaki/
- 20-24. Bud. gosp.
25. Szkoła
26. Bud. gosp.
27. Poczta-obecnie bud. mieszkalny
- 28-29. Bud. mieszk. z bud. gosp.
30. Bud. nadleśnictwa - gajówka
31. Pomnik

OBIEKTY POWSTAŁE PRZED
1945r. - NIEISTNIEJĄCE

32. Stodoła
- 33-34. Niezidentyfikow.

OBIEKTY POWSTAŁE PO
1945r.

35. Baza techniczna GS "Samopomoc Chłopska"
36. Bud. mieszkalny
37. Sklep
38. Remiza
39. Bud. mieszkalny
40. Bud. gospodarczy
41. Plac zabaw

Orientacja 1:25 000

